

Література

1. Горобець В.М. Історія повсякдення [Електронний ресурс] / В. М. Горобець // Енциклопедія історії України: Т. 3: Е-Й / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін. НАН України. Інститут історії України. – К.: В-во «Наукова думка», 2005. – 672 с. – Режим доступу: http://www.history.org.ua/?termin=Istorija_povsjakdennja
2. Коляструк О.А. Методологія історії повсякдення [Електронний ресурс] / О.А. Коляструк. – Режим доступу: <http://dspace.univer.kharkov.ua/bitstream/123456789/7464/2/kolyastruk.pdf>
3. Лисенко О. Історія повсякденності як галузь наукового знання (Повсякденна історія війни: методологічні нотатки) [Електронний ресурс] / О. Лисенко // «Історія повсякденності: теорія та практика»: матеріали Всеукр. наук. конф., Переяслав-Хмельницький, 14–15 трав. 2010 р. / Упоряд.: Лукашевич О.М., Нагайко Т.Ю. – Переяслав-Хмельницький, 2010. – 246 с. – Режим доступу: <http://history.org.ua/LiberUA/978-966-2464-02-3/978-966-2464-02-3.pdf>
4. Нагайко Т. Історія повсякденності: погляд на проблему [Електронний ресурс] / Т. Нагайко // «Історія повсякденності: теорія та практика»: матеріали Всеукр. наук. конф., Переяслав-Хмельницький, 14–15 трав. 2010 р. / Упоряд.: Лукашевич О.М., Нагайко Т.Ю. – Переяслав-Хмельницький, 2010. – 246 с. – Режим доступу: <http://history.org.ua/LiberUA/978-966-2464-02-3/978-966-2464-02-3.pdf>
5. Петренко І. Міждисциплінарні зв'язки в дослідженні шлюбно-сімейних відносин у контексті історії повсякдення [Електронний ресурс] / І. Петренко // «Історія повсякденності: теорія та практика»: матеріали Всеукр. наук. конф., Переяслав-Хмельницький, 14–15 трав. 2010 р. / Упоряд.: Лукашевич О.М., Нагайко Т.Ю. – Переяслав-Хмельницький, 2010. – 246 с. – Режим доступу: <http://history.org.ua/LiberUA/978-966-2464-02-3/978-966-2464-02-3.pdf>
6. Пушкарева Н.Л. Предмет и методы изучения «истории повседневности» [Електронний ресурс] / Н.Л. Пушкарева – Режим доступу: http://journal.iea.ras.ru/archive/2000s/2004/Pushkareva_2004_5.pdf
7. Удод О. Історія повсякденності як провідний напрям української історіографії [Електронний ресурс] / О. Удод – Режим доступу: <http://dspace.nbu.gov.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/32065/02-Udod.pdf?sequence=1>

УДК 94(477) «1779»

Коробка В.М., кандидат історичних наук, доцент

Коробка Ю.В., кандидат історичних наук, доцент

«ЗАГАДКА» КАТЕРИНИНСЬКОЇ «ЖАЛУВАНОЇ ГРАМОТИ...» ВІД 21 ТРАВНЯ 1779 Р.

Опанування джерел, які є основою пізнання історії маріупольських греків, триває вже понад півтора сторіччя. Попри чималі здобутки (наявність комплексних джерелознавчих розвідок, потужну публікаторську роботу фахівців та аматорів), можна спостерігати наявність дефектів та лакун в ієрархізації й тлумаченні окремих документів, перебільшення значущості діловодної документації різного роду канцелярій, нехтування Зводом законів Російської імперії 1-го – 3-го видань (1832, 1842 і 1857 років).

Негаразди освоєння торкнулися навіть наріжного документа – катерининської «Жалуваної грамоти...» від 21 травня 1779 р., яким було визначено привілеї маріупольських греків як конфесійно-територіально-станової спільноти. Можна навіть говорити про певну загадку цього документа, яка стосується його зовнішньої форми – найменування акта та адресата пільг, які він визначив.

Негативна тенденція спостерігається з XIX ст. Так, М. Дубровін у збірці документів «Присоединение Крыма к России» (т. III) дає таку їй назву: «Высочайшая грамота об устройстве христиан, выведенных их Крыма» [1].

У звіті про навчальні екскурсії Маріупольської Олександрівської гімназії, які були проведені у квітні-травні 1889 р., документ названо «высочайшим указом», який визначив права переселенців, хоча поруч знаходимо поняття, ніби тотожне до першого за значенням, – «Грамота», що «відома в середовищі місцевого населення як «привілегія»» [2].

«Высочайший указ» перекочував у твори наших сучасників, зокрема Л. Якубової, написаних одноосібно й у співавторстві [3]. Н. Терентьева, Н. Бацак, А. Гедьо успадкували формулу

М. Дубровіна – «Височайша грамота про улаштування християн, виведених з Криму» [4]. «Жалованной грамотой грекам от 21 мая 1779 г.» називає документ С. Калоєров [5]. У колективному виданні «Мариуполь и его окрестности: взгляд из XXI века» (Мариуполь, 2008) незграбно визначено адресат привілеїв – «християни-греки» [6].

За умов звернення до оригіналу документа, який міститься у Повному зібранні законів Російської імперії, ніякої загадки не виникло б, а з'ясувалася б його справжня назва, вид закону та його адресат: «Жалованная грамота християнам греческого закона, вышедшим из Крыма в Азовскую губернию на поселение» [7]. Загалом, з XIX ст. можна було спостерігати й правильно зазначеного адресата катерининської грамоти, наприклад, у працях А. Скальковського та архієпископа Гавриїла (Розанова): «Кримські християни грецького закону» [8].

Література

1. Дубровин Н.Ф. Присоединение Крыма к России. – СПб., 1887. – Том III: 1779 – 1780. – С. 194.
2. Мариуполь и его окрестности [Электронный ресурс] / Изд. Д.А. Хараджаева. – Мариуполь, 1892. – Режим доступа: <http://old-mariupol.com.ua/mariupol-i-ego-okrestnosti-den-pervuj>
3. Якубова Л. Мариупольські греки (етнічна історія): 1778 р. – початок 30-х років XX ст. – К.: Інститут історії України НАНУ, 1999. – С. 19; Кульчицький С., Якубова Л. Донеччина і Луганщина у XVII – XXI ст.: історичні фактори й політичні технології формування особливого та загального у регіональному просторі. – К.: Інститут історії України НАН України, 2015. – С.63.
4. Терентьева Н., Бацак Н. Греки Криму: проблема двох переселень (з історії міграційних рухів XVIII – XX століть) [Електронний ресурс]. – Режим доступа: <http://www.history.org.ua/LiberUA/Book/Krym/7.pdf>; Гедьо А.В. Соціально-економічний розвиток грецьких громад України середини XVII – XIX ст.: джерелознавчий аспект. - Донецьк: ДонНУ, 2006. – С. 52.
5. Документы по истории греков Приазовья: в 4 т. - Донецк : Юго-Восток, 2008 . - Т. 2: В Мариупольском греческом округе дореформенной России (1784 – 1861) / С.А. Калоєров. – Харьков : НТМТ, 2016. - 326 с.: табл. + 1 карта.
6. Мариуполь и его окрестности: взгляд из XXI века / [Р.П. Божко, Т.Ю. Були, Н.Н. Гашененко и др.]: Изд.2-е измен. и доп. – Мариуполь: Рената, 2008. – С. 72.
7. Жалованная Грамота християнам греческого закона, вышедшим из Крыма в Азовскую губернию на поселение: 21 мая 1779 г. // ПСЗ. – СПб., 1830. – Т. 20. – №14.879. – С. 824 – 825.
8. Скальковский А.Л. Опыт статистического описания Новороссийского края. – Одесса: Тип. Л. Нитче, 1850. – Ч. 1. – С. 275 – 276; Гавриил (Розанов). Переселение греков из Крыма в Азовскую губернию и основание Готфийской и Кафийской епархии // Записки Одесского общества истории и древностей. – 1844. – №1. – С. 198.

УДК 336.71(477.62-2) "187/190"(043)

Новікова С.В., кандидат історичних наук, доцент

РОЗВИТОК БАНКІВСЬКОЇ СФЕРИ У МАРІУПОЛІ (ОСТАННЯ ТРЕТИНА XIX – ПОЧАТОК XX СТ.)

Перетворення доби ліберальних реформ та дозвіл селитися у Маріуполі особам усіх національностей значно активізували економічне життя нашого міста. Пожвавилася торгівля, особливо сільськогосподарською продукцією. Значну роль у ній відіграло іноземне, перш за все – італійське та грецьке купецтво, яке сприяло залученню Маріуполя у міжнародну торгівлю. Тому виникла необхідність у створенні та розвитку у місті банківської сфери.

З 1872 р. з перервами у місті діяло маріупольське відділення Азовсько-Донського комерційного банку, яке розміщувалося на вул. Єкатерининській, 42 [1]. Заснований у 1871 р., цей банк починав свою діяльність як провінційна кредитна установа. Правління банку знаходилося у Таганрозі. Його головним завданням було фінансування торгівлі в регіоні, пов'язаному з портами Азовського моря та Ростовом-на-Дону. Але поступово банк розповсюдив свій вплив далеко за межі цього регіону і перетворився на один з найбільших банків Російської імперії. У зв'язку з розширенням діяльності правління банку у 1904 р. було переведено до Петербурга [2].

У 1873 – 1887 рр. у місті діяв Маріупольський міський громадський банк, який припинив діяльність у зв'язку з банкрутством. У 1875 р. відкрилося Маріупольське товариство взаємного кредиту [3]. Передбачаючи значну активізацію фінансового життя міста після відкриття залізничного

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
НАУКИ ТА ОСВІТИ**

**Збірник матеріалів
XIX підсумкової науково-практичної конференції
викладачів**

03 лютого 2017 року

*За загальною редакцією
члена-кореспондента НАПН України, доктора політичних наук, професора,
К.В. Балабанова*

МАРІУПОЛЬ – 2017

УДК 061.3 (063)
ББК 94.3я 431

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ НАУКИ ТА ОСВІТИ: Збірник матеріалів XIX підсумкової науково-практичної конференції викладачів МДУ / За заг. ред. К.В. Балабанова. – Маріуполь: МДУ, 2017. – 344 арк.

Рекомендовано до друку та поширення через мережу Інтернет вченою радою Маріупольського державного університету (протокол №10 від 02.02.2017)

Редакційна колегія:

Голова – Балабанов К.В., доктор політичних наук, професор

Члени редколегії: Булатова О.В., д.е.н., проф.; Безчотнікова С.В., д.філол.н., проф.; Грачова Т.М., к.пед.н., доц.; Косенко Ю.М., к.пед.н., проф.; Омельченко В.Я., д.е.н., проф.; Павленко О.Г., к.філол.н., доц.; Почепцов Г.Г., д.філол.н., проф.; Толпежніков Р.О., д.е.н., доц.; Соколова І.В., д.пед.н., проф.; Слющинський Б.В., д.соц.н., проф.; Чентуков Ю.І., д.е.н., проф.; Шепітько С.В., к.філол.н., проф.

Збірник містить матеріали XIX підсумкової науково-практичної конференції викладачів МДУ, яка відбулася 03 лютого 2017 року в Маріупольському державному університеті.

У матеріалах висвітлені актуальні проблеми розвитку міжнародних відносин та зовнішньої політики, філософії та соціології, історії, економіки та менеджменту, права, літературознавства і культурології, філології, методики викладання, педагогіки та психології.

Видання адресоване науковцям, викладачам, аспірантам та студентам, а також усім, хто цікавиться сучасними проблемами науки та освіти.

***Редакція не несе відповідальності за авторський стиль праць,
опублікованих у збірнику***

Перепада Ф.Л. ПЛАНУВАННЯ В СИСТЕМІ МЕНЕДЖМЕНТУ ПЕРСОНАЛУ	68
СЕКЦІЯ	
ІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНИ У СВІТОВЕ ГОСПОДАРСТВО	
Vulatova O. REGION AS A SUBSYSTEM OF THE WORLD ECONOMY.....	70
Балабанова Н.В. ЗОВНІШНЬОТОРГОВЕЛЬНА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ В УМОВАХ ЗВТ З ЄС ТА ЇЇ ВПЛИВ НА АГРАРНИЙ СЕКТОР.....	72
Беззубченко О.А. ТЕОРІЯ ЛІДЕРСТВА В МЕНЕДЖМЕНТІ.....	74
Захарова О.В. РОЗВИТОК МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА КРАЇН В СФЕРІ ЕКОБІЗНЕСУ.....	76
Макогон Ю.В. ОСОБЕННОСТИ РЕАЛИЗАЦИИ ГОСУДАРСТВЕННОЙ ПОЛИТИКИ РЕГИОНАЛЬНОГО РАЗВИТИЯ В СОВРЕМЕННЫХ УСЛОВИЯХ.....	79
Марена Т.В. МУНІЦИПАЛЬНІ ОБЛІГАЦІЇ ЯК ІНСТРУМЕНТ ФІНАНСУВАННЯ МІЖРЕГІОНАЛЬНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА РЕГІОНІВ УКРАЇНИ	81
Ніколенко Т.І. МІЖНАРОДНИЙ НАПРЯМОК НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ.....	83
Чентуков Ю.І. ГЛОБАЛЬНА ФІРМА ЯК ГОЛОВНИЙ СУБ'ЄКТ БАГАТОНАЦІОНАЛЬНОГО ВИРОБНИЦТВА.....	85
СЕКЦІЯ	
АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЕКОЛОГІЇ ТА БЕЗПЕКИ	
Мітюшкіна Х.С. ОКРЕМІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «ЕКОЛОГІЗАЦІЯ».....	87
Надежденко А.О. ДЕЯКІ ПИТАННЯ ДЕКЛАРУВАННЯ БЕЗПЕКИ ОБ'ЄКТІВ ПІДВИЩЕНОЇ НЕБЕЗПЕКИ.....	88
Пастернак О.М. КВАНТОВО-ХІМІЧНЕ ОБГРУНТУВАННЯ ВПЛИВУ ВОДИ НА ПРОЦЕС КЕТО-ЕНОЛЬНОЇ ТАУТОМЕРИЗАЦІЇ.....	90
Терещенко С.І. ЗБЕРЕЖЕННЯ КАРПАТСЬКИХ ЛІСІВ З МЕТОЮ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОЛОГІЧНО ЗБАЛАНСОВАНОГО ЛІСОКОРИСТУВАННЯ.....	91
Черниченко Г.А. ФОРМИРОВАНИЕ ПРОМЫШЛЕННОЙ ЭКОЛОГИЧЕСКОЙ ПОЛИТИКИ.....	93
СЕКЦІЯ	
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ІСТОРИЧНОЇ НАУКИ	
Волоніць В.С. ДО ПИТАННЯ ПРО КРЕДИТУВАННЯ НІЖИНСЬКИХ ГРЕКІВ В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ ТОРГОВЕЛЬНИХ ВІДНОСИН НА УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЛЯХ У ХVІІІ СТ.....	96
Горб Є.С. КОНФЛІКТ НА СХОДІ УКРАЇНИ В РИТОРИЦІ ПОЛЬСЬКИХ ПРОРОСІЙСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ.....	98
Демченко А.В. ІСТОРІЯ ПОВСЯКДЕННЯ: ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ.....	99
Коробка В.М., Коробка Ю.В. «ЗАГАДКА» КАТЕРИНИНСЬКОЇ «ЖАЛУВАНОЇ ГРАМОТИ...» ВІД 21 ТРАВНЯ 1779 Р.....	101
Новікова С.В. РОЗВИТОК БАНКІВСЬКОЇ СФЕРИ У МАРІУПОЛІ (ОСТАННЯ ТРЕТИНА ХІХ – ПОЧАТОК ХХ СТ.).....	102
Папазова А.В. НОРМАТИВНО-РЕГЛАМЕНТАЦІЙНІ ДЖЕРЕЛА ОРДЕНУ ЄЗУЇТІВ ОСТАННЬОЇ ТРЕТИНИ ХVІ – ПЕРШОЇ ПОЛОВИНИ ХVІІ СТ.....	103
Реуцька А.М. ВИРОБНИЧІ УМОВИ ЯК СКЛАДОВА ЧАСТИНА ПОВСЯКДЕННОГО ЖИТТЯ РОБІТНИКІВ ПІДПРИЄМСТВ ЧОРНОЇ МЕТАЛУРГІЇ (НА ПРИКЛАДІ ЖДАНІВСЬКОГО ОРДЕНА ЛЕНІНА МЕТАЛУРГІЙНОГО ЗАВОДУ ІМ. ІЛІЧА (1951-1952 РР.)).....	106
Романцов В.М. МАРІУПОЛЬСЬКІ БІЛЬШОВИКИ НА ШЛЯХУ ДО ЗАХОПЛЕННЯ ВЛАДИ У 1917 Р. СУЧАСНИЙ ПОГЛЯД НА ПРОБЛЕМУ.....	109
Сальнікова Н.В. НАЦІОНАЛЬНА СИСТЕМА ДІЛОВОДСТВА В УКРАЇНІ: 1920 – 1930 РР.....	111
Тарасов С.В. ПОХОД ЯНА КАЗИМИРА НА ЛЕВОБЕРЕЖЬЕ В РУССКОЙ ДОРЕВОЛЮЦИОННОЙ ИСТОРИОГРАФИИ.....	112
Шипік Н.Ф. РАДЯНСЬКА ІСТОРІОГРАФІЯ ПРО СОЦІАЛЬНО-ДЕМОГРАФІЧНІ ПРОЦЕСИ НА ТЕРИТОРІЇ ДОНЕЧЧИНИ У ПОВОЄННЕ ДЕСЯТИРІЧЧЯ.....	114